

PIRKANMAAN LINTUTIETEELLISEN YHDISTYKSEN MIELIPIDE TAKAKANGAS-PIHLAJAHARJU TUULIVOIMAHANKKEEN YVA-OHJELMASTA PIRELY/20035/2021

Yleistä

Parkanossa Takakangas-Pihlajaharju-hankealueelle suunnitellaan 12-14 tuulivoimalan aluetta. Hankealueen koko on 2 269 hehtaaria. Hankealue sijaitsee n. 10 kilometriä Parkanon keskustan luoteispuolella. Tuulivoimaloiden yksikköteho olisi 8-10 MW. Voimaloiden kokonaiskorkeus olisi enintään 300 metriä. Arvioitavina vaihtoehtoina ovat 14 ja 12 tuulivoimalan määrä ja lisäksi se vaihtoehto, ettei tuulivoimaloita rakenneta lainkaan.

Hankealue kattaa pääosin tuulivoimalle varatun alueen Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040. On vain pidettävä mielessä, että maakuntakaavan laatimisen aikoihin tuulivoimaloiden korkeus ja tehokkuus olivat huomattavasti alhaisemmalla tasolla. Tämä tulee ottaa huomioon, kun mietitään tuulivoimaloiden määrän ja tehokkuusluokan soveltumista alueelle. Haittavaikutukset voivat olla merkittävästi suurempia kuin maakuntakaavassa paikkaa rajattaessa on tuntunut. Tuulivoimaloiden määrällä ja yksittäisten tuulivoimaloiden sijoittamisratkaisulla voidaan ehkäistä ja vähentää haittavaikutuksia esimerkiksi linnustolle ainakin jossakin määrin.

Takakangas-Pihlajaharju-hankkeen alueella ja lähialueilla on merkittäviä luontoarvoja. Hankealueen eteläosassa sijaitsee lintudirektiivin perusteella muodostettu Rengassalon Natura-alue. Alueen pohjoispuolella on Raatosulkonevan Natura-alue. Länsipuolella sijaitsee Suomijärven luonnonsuojelualue. Lähin kansallisesti tärkeä lintualue Häädetkeidas (FINIBA) on hankealueelta lounaaseen n. 4 kilometrin etäisyydellä. Pirkanmaan lintutieteellisen yhdistyksen määrittelemä MAALI-alue Saukonsuon etäisyys hankealueesta on n. 3 kilometriä. Kurkien kevät- ja syysmuuttoreitit osuvat hankealueelle. Hankealueella sijaitsee myös merkittävä virkistys- ja ulkoilureitistö.

YVA-ohjelman linnustaselvityksistä

YVA-ohjelman luvussa 15 käsitellään linnustoa, jo tehtyjä ja vielä tehtäviä selvityksiä. Tehdyistä selvityksistä ei saa tässä vaiheessa riittäviä konkreettisia tietoja, jotta voisi arvioida selvitysten riittävyyttä. Lähtökohtana tulee olla, että tarvitaan ainakin kahden vuoden selvitykset, jos hankealue on merkittävä hanke ja jos alueella on merkittäviä linnusto- ja muita arvoja. Takakangas-Pihlajaharju on tämäntyyppinen merkittävä hanke, koska kysymyksessä on jopa 14 korkean tuulivoimalan hanke. Hankealueella ja sen läheisyydessä on myös tuntuvia luontoarvoja ja Natura-alueita. Se, että hankealue on määritelty Pirkanmaan maakuntakaavaan, ei vähennä tarvetta suorittaa selvitykset hyvin.

Vuonna 2021 on tehty alueella YVA-ohjelman mukaan kaksi pesimälinnuston kartoituslaskentaa toukokuussa. Pesimälinnuston laskennasta ei selviä riittävästi tietoja. Millaisella säällä se on tehty? Mihin kellonaikaan? Tässä kohtaan voidaan yleisesti todeta, että yhden vuoden pesimälinnuston laskenta ei ole riittävä alueella, jolle tulee 12-14 tuulivoimalaa ja joka on luonnoltaan sekä linnustoltaan arvokasta.

Pöllöjen soidinkuuntelu on tehty maaliskuussa keväällä 2021. Tuosta ei selviä, tehtiinko kuuntelu kerran vai useammin. Kuunteluyön säälläkin on vaikutusta pöllöjen havainnointiin. Kaivataan myös tietoa siitä, miten kuuntelu suoritettiin tarkemmin ja ulottuiko se hankealueen ulkopuolelle. Yhden kevään pöllöjen soidinkuuntelu ei myöskään anna luotettavaa kuvaa alueen pöllötilanteesta, koska pöllöjen huuteluaktiivisuus vaihtelee vuosittain ja päivittäin esimerkiksi säästä ja ravintotilanteesta riippuen. Lisäksi kuuntelupäiviä tulee olla useampia soidinaikaa kohti.

Keväälle 2022 ohjelmassa mainitaan huhtikuussa kanalintujen soidinselvitys. Tämäkin on tehtävä huolellisesti ja oikeaan ajankohtaan. Kanalintuselvitys ei myöskään saa rajoittua pelkästään hankealueelle. Kanalintujen mahdolliset soidinkeskukset tulee selvittää.

YVA-ohjelmassa todetaan muuttolinnustonselvityksestä:

”Muuttolinnusto

Elokuussa 2021 aloitettiin lintujen syysmuuttoselvitys, jota tehtiin 12 päivän ajan siten, että seuranta kohdistui suurten lintujen kuten kurkien, hanhien ja petolintujen seurantaan. Seuranta jatkui marraskuun alkuun saakka.

Huhtikuussa 2022 tehdään lintujen kevätmuutonseuranta. Sitä tehdään 10 päivän ajan siten, että seuranta kohdistuu suurten lintujen kuten kurkien, hanhien ja petolintujen muuton huippuhetkiin. Seuranta jatkuu toukokuulle asti.”

Muuttolintuselvitys on liian puutteellinen. Muuttolintuselvitystä pitää tehdä kahtena vuotena, koska muuttolintujen reitit ja lentokorkeus voivat vaihdella huomattavasti säästä ja tuulista johtuen. Yhtenä vuotena muuttolintuselvitys pitää olla riittävän pitkällä aikavälillä keväisin ja syksyisin kultakin yhteensä ainakin 20 päivää.

Muuttolintujen kaavailtu kevätseuranta huhtikuussa ja toukokuussa 10 päivänä ei ole riittävä. Muuttoseuranta tulee aloittaa aikaisemmin, koska muun muassa maakotkien ja merikotkien muutto käynnistyy jo helmi-maaliskuussa, Muuttoa tulee jatkaa toukokuussa riittävän pitkälle, koska tällöin muuttaa muun muassa kahlaajia.

YVA-ohjelmassa kerrotaan, että petolinnuista tehdään erillisraportti. Petolintujen kohdalta on muistettava, että petolintujen pesintäselvitys on tehtävä riittävän laajalla alueella hankealueen ulkopuolellakin. On tarkoin ja käyttäen riittävää aikaa kartoitettava petolintujen lentoreitit. Esimerkiksi alueella tai lähialueella pesivien petolintujen ruokailureitit. On myös selvitettävä, liikkuuko alueella maakotkia talviaikaan. Pohjois-Pirkanmaalla on hyvinkin mahdollista, että talviaikaan alueella on maakotkia (VU).

Mahdollinen muutonaikainen levähtäjälinnusto ja sen lentoreitit hankealueella ja sen lähialueilla on selvitettävä. Talviaikainen linnustonselvitys on myös tarpeen.

Linnustoselvityksien määrästä ja laatuvaatimuksista voi lukea Suomen Ympäristö 6/2016. Linnustovaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa. Etekin 3. luku.

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75407/SY_6_2016.pdf?sequence=1

Hankealueen ja sen lähialueen linnustosta

BirdLife SuomenTiira-lintutietopalvelun havaintojen perusteella alueella ja sen lähialueilla on havaittu riekkoja. Riekko on vaarantunut laji. Tämän hankealueen riekot ovat lajin pesimäalueen eteläreunalla. Riekko kuten kanalinnut yleensä ovat tutkimusten mukaan hyvin herkkiä tuulivoimaloiden haitallisille vaikutuksille. Tämä on todettu myös YVA-ohjelmassa. On tarkoin selvitettävä, miten alueen riekkokanta sopeutuu yhteen tuulivoimaloiden kanssa. Parkanossa ja Kihniössä on tehty suunnitelmia ja kunnostustoimia riekon säilymisen turvaamiseksi alueen linnustossa pesivänä. Näin myös hankealueen mahdollisessa vaikutuspiirissä.

Paikalliset lintuharrastajat ja Ylä-Satakunnan ympäristöyhdistys ovat seuranneet riekkokantaa hankealueella ja sen läheisyydessä. Raatosulkonnevalla riekko on pesinyt. Pesintöjä on ollut lisäksi hankealueen lähialueiden soisilta paikoilta. Riekot siirtyvät talviaikaan etsimään ravintoa Alkkianvuoren rinteille ja hankealueelle. Ylimysneva on tarkoitus palauttaa riekon pesimäalueeksi. Tuulivoimalat voivat pahimmillaan estää riekon säilymisen ja kannan vahvistumisen alueella. Tuulivoimahaitat voivat vaikuttaa riekon katoamiseen alueelta. Tästä syystä tuulivoimaloiden haitalliset vaikutukset tulee tarkoin selvittää ja mainita haittoja vähentävät tai haitat poistavat toimenpiteet niin riekon kuin muunkin linnuston osalta.

Alueella ja lähialueilla esiintyy petolintureviirejä. Petolinnut tulee selvittää tarkoin ja riittävän laajasti hankealueen ulkopuoleltakin. Havaintoja on kanahaukasta (NT), joka pesii keskellä hankealuetta. Lisäksi on havaintoja muun muassa ampuhaukasta ja tuulihaukasta pesimisaikaan hankealueen tuntumasta. Sääksien lentoreitit kuten muidenkin petolintujen tulee selvittää tarkkaan. Alueelta löytyy myös pöllöjä. Hankealueen tuntumasta on muun muassa huuhkaja (EN)- ja helmipöllö (NT)havaintoja.

Alueen vanhojen metsien lajiston heikentäminen tuulivoimalarakentamisen ja siihen liittyvien toimenpiteiden vuoksi (yhdystiet, huoltotiet, sähkönsiirto ym.) vaikuttaisi vanhojen metsien uhanalaisen lintulajiston heikentymiseen tai katoamiseen alueelta. Vanhoja riittävän yhtenäisiä metsiä tulee säilyttää eikä enää hävittää. Tämä näkökanta tulee ottaa entistä tarkemmin huomioon myös tuulivoimarakentamisessa. Vanhojen metsien lajeja, jotka ovat tuntuvasti vähentyneet ja joita tavataan hankealueella, ovat muun muassa hömötiainen (EN) ja töyhtötiainen (VU). Vanhat metsät ovat tärkeitä myös tikkalajeille.

Tiira-lintutietopalvelun perusteella hankealueella ja sen välittömässä läheisyydessä on esiintynyt muun muassa seuraavien lajien reviireitä:

Kapustarinta, taivaanvuohi (NT) , niittykirvinen, liro (NT), kehrääjä (NT) ja kangaskiuru (NT), käenpiika (NT) ja törmäpääsky (EN). Alueella ja sen lähialueilla on pensastaskureviireitä (VU). Kiurureviireitä esiintyy hankealueen vaikutusalueella (NT).

Saukonsuon MAALI-alueen linnustoon ovat kuuluneet kapustarinta, liro, taivaanvuohi, kurki, riekko, niittykirvinen ja teeri. Alue sijaitsee lähellä hankealuetta. Tästä syystä Saukonsuon linnusto tulee päivittää, jotta voitaisiin arvioida mahdollisimman tarkoin hankealueen vaikutus Saukonsuon linnustoon.

Yhteenveto

Takakangas-Pihlajaharjun tuulivoimahanke käsittää aika massiivisen tuulivoimalakokonaisuuden. Tuulivoimalat sijoittuvat alueelle, jossa on arvokasta linnustoa ja muita merkittäviä luontoarvoja. Hankkeen vaikutukset myös lähialueille on arvioitava siten, että vaikutuksista saa luotettavan kuvan. Aikaa on käytettävä riittävästi eikä selvitysten tasoa saa madaltaa kiirehtimisen vuoksi. Tällaisen luontoarvoista rikkaan alueen ja näin suuren hankkeen linnustoselvitykset tulee kestää ainakin kaksi vuotta. YVA-ohjelmassa mainitut jo tehdyt ja suunnitellut linnustoselvitykset eivät ole riittäviä, jotta niiden perusteella voidaan luotettavasti arvioida haitat alueen pesivälle ja alueen kautta muuttavalle/lentävälle linnustolle.

Hankealue sisältää myös Natura-alueita. Natura-alueet ja Natura-alueiden aivan viereiset alueet tulee pääsääntöisesti jättää muun muassa tuulivoimalahankkeiden ulkopuolelle.

Selvityksissä on analysoitava myös muiden tuulivoimalapuistojen ja tuulivoimalahankkeiden synnyttämää yhteisvaikutusta riittävän konkreettisesti. Pirkanmaan luoteisosiin maakuntarajan tuntumaan on suunnitteilla useita tuulivoimahankeita.

Selvityksissä on käytävä selkeästi ilmi, mihin selvityksissä ilmeneviin faktoihin johtopäätelmät perustuvat. Tärkeää on lisäksi suorittaa tuulivoimaloiden mahdollisen käyttöönoton synnyttämien vaikutusten jälkiseuranta esimerkiksi linnustoon.

Hankkeen seurantaryhmään ei ole valittu Pirkanmaan lintutieteellisen yhdistyksen edustajaa. Tuulivoimahankeiden kohdalta on todettava, että paikallisten lintuyhdistysten asiantuntijuutta pitää käyttää hyväksi seuranta- ja työryhmissä. Nyt mainitaan lakonisesti, että paikallista lintuyhdistystä kuullaan, jos on tarvetta.

Tampereella 21.2.2022

Jukka T. Helin
Puheenjohtaja
Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys

